

Henkilökohtainen puhuttelu vastuunmäärittämisasiassa

Sinut on kutsuttu Maahanmuuttoviraston puhutteluun. Lue huolellisesti tämä ohje, joka kertoo oikeuksistasi ja velvollisuuksistasi puhuttelussa. Jos sinulla on kysyttävää tästä ohjeesta, voit esittää kysymyksesi puhuttelun alussa Maahanmuuttoviraston työntekijälle.

Mikä on henkilökohtainen puhuttelu vastuunmäärittämisasiassa?

- Olet hakenut Suomesta kansainvälistä suojelua. Maahanmuuttovirasto ei käsittele hakemustasi tarkemmin, ennen kuin on selvitetty, mikä maa on vastuussa hakemuksesi käsittelystä.
- Puhuttelussa selvitetään niitä asioita, jotka vaikuttavat siihen, käsitelläänkö hakemustasi Suomessa. Puhuttelussa ei selvitetä turvapaikkaperusteita.
- Se, missä maassa hakemuksesi käsitellään, määräytyy Euroopan unionin lainsäädäntöön kuuluvan hallinta-asetuksen mukaisen menettelyn perusteella.
- Vastuuvaltiota selvitetään kanssasi puhuttelussa, mutta asiaan vaikuttavat myös muut esittämäsi asiakirjat ja mahdolliset rekisteritarkastusten tulokset.
- Hallinta-asetusta soveltavia maita ovat kaikki Euroopan unionin maat, sekä Norja, Sveitsi, Islanti ja Liechtenstein.
- Jos sinulla on perheenjäseniä Suomessa, voit hakea oleskelulupaa perhesiteen perusteella. Sinun pitää tehdä erillinen, maksullinen oleskelulupahakemus.

Missä, milloin ja miten puhuttelu järjestetään?

- Olet saanut tämän ohjeen mukana kutsun puhutteluun. Siinä kerrotaan, missä, milloin ja miten puhuttelusi järjestetään.
- Puhuttelu äänitetään ja voit halutessasi pyytää tallenteen itsellesi.
- Puhutteluhuoneessa voi olla lisäksi kuvaa tallentava valvontakamera.
- Puhuttelusta tehdään kirjallinen yhteenveto.
- Kaikki, mitä kerrot puhuttelussa, on luottamuksellista. Kertomiasi asioita ei kerrota ulospäin muutoin, kuin asian käsittelyn kannalta olennaisille viranomaisille, joilla on laissa määritelty tiedonsaantioikeus.

- Kutsussa kerrotaan, jos puhuttelusi järjestetään videoyhteydellä. Lisätietoa videoyhteydellä järjestettävistä tapaamisista löydät Maahanmuuttoviraston verkkosivulta migri.fi/turvapaikanhakijan-asiointi.

- Et voi siirtää puhuttelua ilman perusteltua syytä. Jos sairastut puhuttelupäivänä, ilmoita asiasta välittömästi vastaanottokeskukseesi. Sinun pitää ilmoittaa perusteltu syy tai toimittaa Maahanmuuttovirastolle vastaanottokeskuksen sairaanhoitajan tai lääkärin selvitys sairastumisesta mahdollisimman pian ja viimeistään 1 viikon kuluttua puhuttelupäivästä. Jos jäät pois puhuttelusta ilman perusteltua syytä, hakemukseen voidaan tehdä päätös ilman puhuttelua.

Ketkä ovat paikalla puhuttelussa?

Puhutteluun saavat tulla vain puhutteluun kutsutut henkilöt ja muut Maahanmuuttoviraston kanssa etukäteen sovitut henkilöt. Puhuttelussa ovat paikalla Maahanmuuttoviraston työntekijä, eli puhuttelija, sekä tilanteesta riippuen tulkki, avustaja, edustaja tai tukihenkilö, jos olet pyytänyt tukihenkilöä puhutteluun ja hän on saanut Maahanmuuttovirastolta luvan osallistua puhutteluun. Lue heidän rooleistaan tarkemmin Maahanmuuttoviraston verkkosivulta migri.fi/turvapaikanhakijan-asiointi.

Mitä oikeuksia minulla on puhuttelussa?

- Sinulla on oikeus käyttää puhuttelussa avustajaa. Avustaja osallistuu puhutteluun oman harkintansa mukaan.
- Jos olet aikuinen turvapaikanhakija, sinun pitää itse hankkia avustaja. Jos et hanki avustajaa puhutteluun, voimme silti pitää puhuttelun ilman avustajaa.
- Jos olet ilman huoltajaa oleva lapsi, edustajasi on aina paikalla puhuttelussa. Edustajasi huolehtii tarvittaessa avustajan hankkimisesta puhutteluun. Jos sinulla ei ole edustajaa, Suomessa oleva huoltajasi on paikalla puhuttelussa.
- Puhuttelussa on tulkki. Tulkin tehtävänä on puolueettomasti kääntää kaikki, mitä puhuttelussa sanotaan. Tulkki on joko paikan päällä tai hän voi tulkata puhelimitse tai videon välityksellä.
- Jos sinulla on perusteltu syy toivoa, että tulkki tai puhuttelija on nainen tai mies, kerro asiasta vastaanottokeskuksen työntekijälle hyvissä ajoin ennen puhuttelua. Vastaanottokeskus välittää toiveesi Maahanmuuttovirastoon. Maahanmuuttovirasto arvioi, onko syy perusteltu. Jos olet säilöönottotoyksikössä tai muussa laitoksessa, kerro asiasta majoituspaikkasi työntekijälle.
- Puhuttelijalla ja muilla puhuttelussa läsnä olevilla henkilöillä on salassapitovelvollisuus, eli he eivät saa kertoa mitään puhuttelussa kuulemaansa kenellekään ulkopuoliselle. Asiolla, joita kerrot puhuttelussa, voi kuitenkin olla vaikutusta perheenjäsenesi hakemuksen käsittelyyn. Tällaisissa tapauksissa huomioimme ne perheenjäsenesi asiassa. Voimme kuitenkin salata kertomasi asiat perheenjäseneltäsi, jos niiden paljastamisesta aiheutuisi sinulle tai läheisellesi vaaraa tai haittaa. Saat kertoa tästä puhuttelussa oman mielipiteesi.

- Sinua koskevat asiakirjat ovat lähtökohtaisesti salassa pidettäviä.
- Jos olet ilman huoltajaa oleva lapsi, Maahanmuuttovirasto voi etsiä eli jäljittää vanhempaasi tai muuta tosiasiallista huoltajaasi. Tosiasiallisella huoltajalla tarkoitetaan henkilöä, joka on huolehtinut sinusta kotimaassasi. Jäljittämiseen käytetään vain jäljittämisen kannalta välttämättömiä tietoja. Maahanmuuttovirasto tekee jäljittämisen niin, ettei siitä aiheudu vahinkoa tai haittaa sinulle tai läheisillesi.

Mitä velvollisuuksia minulla on puhuttelussa?

- Sinun pitää esittää puhuttelussa kaikki saatavillasi olevat tiedot, jotka ovat merkityksellisiä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisen kannalta. Puhuttelija esittää sinulle kysymyksiä ja sinulla on velvollisuus vastata niihin.
- On oman etusi mukaista kertoa totuudenmukaisesti kaikista asiaan vaikuttavista seikoista puhuttelussa.
- Jos kieltäydyt vastaamasta kysymyksiin ilman perusteltua syytä eikä puhuttelussa siksi saada riittävästi tietoa asiaan vaikuttavista seikoista, asiassa voidaan silti käynnistää vastuunmäärittämismenettely ja sinulle voidaan tehdä siirtopäätös vastuuvaltioon.
- Puhuttelija auttaa ja ohjaa sinua selvittämään päätöksenteon kannalta olennaisia seikkoja. Tähän lukeutuvat myös mahdolliset arkaluontoiset ja vaikeat asiat. On oman etusi mukaista kertoa myös vaikeista asioista. Niillä voi olla ratkaiseva merkitys hakemuksesi kannalta.
 - Jos sinun on vaikea puhua joistain asioista, voit mainita siitä puhuttelijalle. On tärkeää, että kerrot kaikista hakemukseesi liittyvistä asioista.
- Henkilötietojasi tarkastetaan puhuttelussa. Henkilötiedot perustuvat ensisijaisesti asiakirjoihin. Jos haluat puhuttelun jälkeen muuttaa henkilötietojasi, tarvitset sitä varten passin tai muun virallisen henkilöllisyystodistuksen.
- Maahanmuuttovirasto tallentaa henkilötietosi ja hakemusperusteesi ulkomaalaisasioiden asiankäsitteilyjärjestelmään, joka on viranomaisrekisteri.
- Väärien henkilötietojen antaminen viranomaiselle tai väärän tiedon antaminen merkittäväksi viranomaisrekisteriin on rikos, josta seuraa rangaistus. Suomessa rikosvastuu koskee 15 vuotta täyttäneitä.

Miten voin valmistautua puhutteluun?

- Tutustu ennen puhuttelua kaikkiin ohjeisiin ja esitteisiin, jotka olet saanut viranomaisilta.
- Varmista, että saavut puhutteluun ajoissa. Saat vastaanottokeskuksesta ohjeet, miten pääset paikalle. Jos olet ilman huoltajaa oleva lapsi, vastaanottokeskus huolehtii siitä, että pääset paikalle puhutteluun.
- Voit aina pyytää taukoa puhuttelun aikana. Ota mukaan eväät tai lounasrahaa, ja päivän aikana mahdollisesti tarvitsemasi lääkkeet.

- Lapsia ei saa ottaa mukaan, ellei heitä ole kutsuttu puhutteluun. Jos tarvitset lapsellesi hoitajaa puhuttelun aikana, kerro asiasta hyvissä ajoin vastaanottokeskuksellesi.
- Jos sinulla on erityistarpeita puhuttelua varten esimerkiksi terveydentilanteesi takia, kerro siitä heti vastaanottokeskukselle. Voit pyytää esimerkiksi avustusta vamman tai terveysongelman takia tai tukea, jos olet ihmiskaupan uhri. Jos olet ilman huoltajaa oleva alaikäinen, pyydä apua edustajaltasi. Jos olet säilöönottoyksikössä tai muussa laitoksessa, kerro asiasta majoituspaikkasi työntekijälle. Vastaanottokeskus, edustaja tai säilöönottoyksikkö voi olla asiasta yhteydessä Maahanmuuttovirastoon ennen puhuttelua.
- Puhuttelua ei järjestetä, jos Maahanmuuttovirasto katsoo, ettet kykene osallistumaan puhutteluun sinusta riippumattomien pysyvien syiden vuoksi. Tässäkin tapauksessa sinulla on mahdollisuus toimittaa Maahanmuuttovirastoon lisätietoja kirjallisesti.

Mitä puhuttelussa tapahtuu?

- Aluksi puhuttelija kertoo, mitä puhuttelussa tapahtuu. Puhuttelija varmistaa, että olet ymmärtänyt tässä ohjeessa listatut oikeutesi ja velvollisuutesi. Tarvittaessa puhuttelija kertoo oikeudet ja velvollisuudet sinulle. Kysy, jos et ymmärrä jotain.
- Puhuttelija kysyy, ymmärrätkö tulkin kanssa toisianne. Kerro, jos et ymmärrä tulkkia.
- Puhuttelija tarkastaa, onko terveydentilaasi tullut muutoksia. Tämän jälkeen puhuttelija käy läpi henkilötietosi ja voi kysyä sinua koskevia taustatietoja.
- Kuuntele puhuttelijan antamat ohjeet tarkkaan.
- Puhuttelija kysyy sinulta seuraavat tiedot:
 - henkilöllisyystietosi
 - tiedot perheestäsi ja sukulaisistasi
 - tiedot oleskeluluvista, viisumeista, tutkintotodistuksista sekä turvapaikkahakemuksista muissa maissa
 - tiedot jäsenvaltioiden alueelle tulosta ja oleskelustasi Euroopassa ennen Suomeen tuloasi
 - syyt, joiden vuoksi sinua ei tulisi siirtää toiseen, vastuussa olevaan valtioon
 - syyt, joiden vuoksi hakemuksesi tulisi käsitellä Suomessa, vaikka jokin toinen valtio olisi lähtökohtaisesti vastuussa hakemuksesi käsittelystä
 - miten suhtaudut maasta poistamiseen ja maahantulokieltoon
- Mahdollinen muu puhuttelussa paikalla oleva henkilö, esimerkiksi edustaja tai avustaja, ei voi vastata kysymyksiin sinun puolestasi. He voivat neuvoa sinua puhuttelun aikana ja muistuttaa aiemmin kertomistasi tärkeistä asioista.
- Vastaa kysymyksiin rehellisesti. Älä keksi vastauksia. Kerro, jos et tiedä tai muista jotain.
- Puhuttelun kesto vaihtelee. Jos väsyit puhuttelun aikana, pyydä puhuttelijalta taukoa.

- Puhuttelusta laaditaan kirjallinen yhteenveto. Saat puhuttelun päätteeksi esittää siitä huomautuksia ja korjata yhteenvedossa mahdollisesti olevat virheet tai väärinymmärrykset. Jos aika ei riitä, sinulle voidaan myös antaa määräpäivä, johon mennessä voit toimittaa huomautuksia tai korjauksia. Puhuttelija kertoo sinulle puhuttelussa, miten yhteenvedon tarkistamisen kanssa toimitaan.

Mitä tapahtuu puhuttelun jälkeen?

- Jos haluat myöhemmin toimittaa lisäselvitystä, tee se kirjallisesti. Emme keskustele asiastasi puhelimesta, koska emme voi varmistua soittajan henkilöllisyydestä.
- Päätös asiassasi tulee perustumaan puhuttelussa antamiisi tietoihin ja muuhun asiassasi esitettyyn aineistoon.
- Jos sinut päätetään siirtää toiseen maahan, voit valittaa päätöksestä tuomioistuimeen. Voit myös pyytää tuomioistuimelta, että saat jäädä Suomeen siihen asti, kunnes tuomioistuin on käsitellyt valituksesi.
- Jos Suomi ei ole vastuussa hakemuksesi käsittelystä, sinut voidaan siirtää hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan valtioon ja määrätä Suomea koskevaan maahantulokieltoon.
- Sinulla on mahdollisuus hakea avustettua vapaaehtoista paluuta kotimaahasi missä tahansa turvapaikkaprosessin vaiheessa. Jos hakemukseesi tehdään siirtopäätös, jolloin sitä ei tutkita Suomessa, tai peruutat turvapaikkahakemuksen, sinulla on oikeus hakea tukea vapaaehtoiseen paluuseen. Tuen myöntämiselle on tietyt ehdot ja ne tarkistetaan, kun haet tukea. Kysy neuvoa omasta vastaanottokeskuksestasi tai katso lisätietoa ja yhteystiedot Maahanmuuttoviraston paluuneuvonnasta verkkosivulta:

migri.fi/paluu

tai

voluntaryreturn.fi/etusivu

